

Εμείς και οι Τουρκοκύπριοι

ΟΠΩΣ ήταν φυσικό, η ευφορία και η συγκινησιγόνη διεγερση που ακολούθησαν το άνοιγμα των οδοφραγμάτων τον περασμένο Απρίλη, έδωσαν στη συνέχεια τη θέση τους στη ρουτίνα αλλά και κάποια απογοήτευση από πλευράς Τουρκοκυπρίων. Ρουτίνα, γιατί χάθηκε το συγκινησιακό στοιχείο των πρώτων ημερών, όταν και οι δυο πλευρές μπαιναν στην απέναντι απαγορευμένη περιοχή και ζητούσαν να συνδέσουν το παρόν με το γεμάτο νοσταλγία για τους πιο πολλούς παρελθόν. Βέβαια, οι εκατέρωθεν επισκέψεις συνεχίζονται, κάποιες σχέσεις έχουν δειλαθεί αλλά αρχίζει να δημιουργούνται, ενώ οι Τουρκοκύπριοι δεν έχουν πάψει να κάνουν τα ψήφια τους στο «Νότο».

Διαπιστώνομαι, ωστόσο, ότι αρκετοί προληπτισμένοι Τουρκοκύπριοι δεν μπορούν παρά να νιώθουν για το συμπατριώτη Ελληνοκύπριο και κάποια απογοήτευση. Και τούτο, γιατί η αποστασιοποίηση των 30 σχεδόν ρόνων, σε συνάρτηση με την οικονομική ανάπτυξη του «Νότου» και τα λόγω Τουρκίας πάτα υφιστάμενα προβλήματα, είχαν τοποθετήσει τον πήχυ των προσδοκιών τους, πολύ ψηλότερα απ' ό,τι ο επαρχιωτισμός μας και η διαφορά για τον συμπατριώτη του «Βορρά» φησαν να γίνει κατορθωτό. Μια αδιαφορία ου επιτέθη μετά τη Χάγη και τη διακοπή των αζικών διαδηλώσεων εναντίον του κ. Ντενκτάς. Μάλιστα, μπορώ να διανοιθώ ότι για Άπιοιους, αν όχι αρκετούς από μας, η εκ των άνω και σωτήρια επιτευχθείσα όλα αυτά τα όνια ελληνοποίηση, της ουσιαστικά μονο-ζωνικά λειτουργούσας κατά τα άλλα δι-κινιστικής Κυπριακής Δημοκρατίας, είναι προ-μητέα από την ενοποίηση της χώρας και η ταυμεμφάνιση των Τουρκοκυπρίων στην κυ-κική κοινωνία, δεν αντικρίζεται θετικά. Πρό-παι ουσιαστικά για μίαν άλλη όψη του νο-σηματος «τζινοί ποτζίε τζίαι, μεις ποδά».

Και απογοητεύεται ασφαλώς ο μέσος Τουρ-κοκύπριος, γιατί μικρότερη εμφανίζεται η «α-λαγή καρδιάς» και η επιθυμία για επανένωση από ό,τι νόμιζε αρχικά. Απογοητεύεται ακό-μα γιατί, παρά τη ρητορεία από επίσημα χεί-λη περί «συμπατριωτών που θα πρέπει να βοη-θηθούν», πολύ λίγο δείχνουμε ότι μας απα-σχολεί η λύση του Κυπριακού και η ύπαρξη και ευημερία τους. Ελάχιστοι Τουρκοκύπριοι μπόρεσαν να εργοδοτηθούν σε μη χειρωνακτικές δουλει-ές στις ελεύθερες περιοχές, ενώ το εμπόριο ανάμεσα στις δυο κοινότητες δεν βρέθηκε τρόπος για να ξεκινήσει και φυσικά ούτε λόγος να γίνεται για συμμετοχή των Τουρκο-κυπρίων στις εξαγωγές της χώρας. Ακόμα, δεν βοηθά κατά την άποψή μου, το από πλευράς της Κυπριακής Κυβέρνησης «πάγωμα» του θέματος των περιουσιών, που έδωσε μάλιστα στον κ. Ντενκτάς την ευκαιρία να πάρει τις γνωστές του «πρωτοβουλίες».

Δεν μου διαφεύγει ότι ο κ. Ντενκτάς έχει κάθε λόγο να μην αφήσει να λειτουργήσουν επαναπροσεγγιστικά οι οποιοσδήποτε ενέρ-γεις της Κυβέρνησης και ότι προσπάθειά του είναι να τις στρέψει προς την κατεύθυνση, η-γίωσης των σχέσεων καλής γειτονίας. Το γε-γονός παραμένει, ωστόσο, ότι κάποιες αντι-κρίσεις της ελληνοκυπριακής πλευράς πα-ραμένουν αναλλοίωτες, όπως τις καθόρισε η εισβολή και οι επιδιώξεις του κ. Ντενκτάς, χω-ρίς να λαμβάνουμε υπόψη τις επελθούσες διαφοροποιήσεις στις αντικρίσεις και τις επι-θυμίες και επιδιώξεις της μεγάλης πλειοψη-φίας του τουρκοκυπριακού πληθυσμού. Πράγ-ματι, ενώ βλέπουμε τους Τουρκοκυπρίους να κυκλοφορούν ανάμεσα μας, θεωρούμε ως ψευδή όλα όσα συνθέτουν την καθημερινή τους ζωή, προκαλώντας έτσι αισθήματα, κά-ποτε θυμηδίας και κάποτε πικρίας. Ενδεικτι-

κό κάποιες υποσυνείδητης αλλά φανερίζο-μενης ταύτισης του κ. Ντενκτάς με τους Τουρ-κοκυπρίους, παρά τα ογκώδη εναντίον του συλλαλητήρια του περασμένου χρόνου. Εν-δεικτικό ακόμα, ότι πολύ περισσότερο μας εν-διαφέρει το τι δεν θα πρέπει να πάρει ο κ. Ντεν-κτάς, παρά το τι θα πάρουν οι Τουρκοκύπρι-οι. Αποψή μου είναι ότι θα αρκούσε η απλή συ-νειδητοποίηση ότι ζουν και διοικούνται οι Τουρκοκύπριοι από ένα κα-θεστώς μη αναγνωρισμένο, υποχείριο της Τουρκίας, κά-τι που στη συντριπτική τους πλειοψηφία και οι ίδιοι ανα-γνωρίζουν. Ωστόσο, οι θε-σμολογικοί πόροι και συνθε-τούν τη ζωή τους είναι υπαρ-κτικοί, καθοριστικής για τη ζωή τους σημασίας, και όχι ψευδικοί. Ακόμα δεν μπόρεσε η Κυ-βέρνηση να «χαλαρώσει» τη φοβία/προσχή στον κίνδυνο αναγνώρισης της «ΤΑΒΚ». Πα-ραμένοντας στα ίδια πάντα στεγανά, είναι η άποψή μου ότι δύσκολα θα μπορέσει να υλο-ποιήσει τα μέτρα που έχουν εξαγγελθεί και να βοηθήσει τους Τουρκοκυπρίους να αντιμε-τωπίσουν κάποιες από τις δυσκολίες τους. Η τόλμη που χρειάζεται σχετικά να επιδειχθεί δεν θα πρέπει να εκλαμβάνεται ως επιπολαι-ότητα ή έλλειψη φρόνησης.

Ταυτόχρονα, δεν συνειδητοποιεί το Κρά-τος και ακόμα λιγότερο ο μέσος Ελληνοκύ-πριος, ότι θα πρέπει να γίνουν κάποια βήμα-τα προς την πλευρά της αποκατάστασης του συσταγματικά κατοχυρωμένου δικαιώματός του Κυπριακού Κράτους, κάτι που διατάρα-ξαν η εισβολή, οι για όλα αυτά τα χρόνια στε-νές μας σχέσεις με την Ελλάδα, η απουσία των Τουρκοκυπρίων από την Κυβέρνηση και την κυπριακή κοινωνία και μια κακώς νοού-μενη ελληνοποίηση του δικαιοτικού μας Κρά-τους, του οποίου το εν ισχύ Σύνταγμα είναι πάντα το ίδιο. Μπορεί να μην πιστεύουν για

στη μεγάλη τους πλειοψηφία στην «ΤΑΒΚ» οι Τουρκοκύπριοι, αλλά δεν μπορεί να νιώθουν άνετα επανεντασσόμενοι -όχι όπως το εν-νοούν οι Νέοι Ορίζοντες, αλλά προσωρινά- σε μια Κυπριακή Δημοκρατία που έχει ελλη-νοποιηθεί (χρήση ελληνικής σημαίας, ανά-κρουση ελληνικού εθνικού ύμνου, εξοστρα-κισμός επίσημων εντύπων στην τουρκική, χρή-ση στο Δικαστήριο μόνο της ελληνικής, δι-δασκαλία στο Πανεπιστήμιο μόνο στα ελλη-νικά, κ.ο.κ. Θα πρέπει η Κυπριακή Κυβέρνη-ση να συνειδητοποιήσει αυτή την αλλαγή που έχει επέλθει στη διάρκεια των χρόνων λόγω της μονοκοινοτικής λειτουργίας του Κράτους και να πάρει τα απαραίτητα διορθωτικά μέ-τρα, αν θέλει το άνοιγμα των οδοφραγμάτων να μην περιοριστεί σε περιπάτους και τουρι-σμό, αλλά να πάρει τη μορφή έναρξης της επανασυγκόλλησης της Κυπριακής Κοινω-νίας. Και δεν μπορεί να παροράται ότι, συ-ντελεστικές στο άνοιγμα των οδοφραγμά-των και τα επακόλουθα τους υπήρξαν οι αλ-λαγές ανάμεσα στο τουρκοκυπριακό μέρος του πληθυσμού, που βρήκαν την έκφραση τους στα μεγαλειώδη συλλαλητήρια του πε-ρασμένου χρόνου. Η επανασυγκόλληση των δύο κοινοτήτων, σε μια νέα πλουραλιστική κοινωνία, δεν μπορεί να περνά μόνο μέσα από χρηματικές φύσεως χειρονομίες ή την έκδο-ση πιστοποιητικών. Θα πρέπει να γίνει κατα-νοητό ότι, αν δεν μπούμε στον ψυχισμό του Τουρκοκύπριου και τις ευρύτερες του, μη οι-κονομικής φύσεως ανάγκες, δεν πρόκειται να κερδηθεί στην κοινή κυπριακή υπόθεση, εκείνη της επανένωσης και της αρμονικής δια-βίωσης στην κοινή μας πατρίδα, όσο το δυ-νατόν αποστασιοποιημένα από έξωθεν πο-ση γαθήσεις. Δεν μπορεί ο Τουρκοκύπριος να ενταχθεί σε μια ελληνική Κυπριακή Δημο-κρατία, όπως τη διαμόρφωσαν τα 29 χρόνια της κατοχής και τα προηγούμενα δέκα της παραγνώρισής του. Θα ενταχθεί ενδιάμεσα

στην Κυπριακή Δημοκρατία, όπως για την ώρα επιβάλλουν οι συνθήκες της μη λύσης και όπως θα τη διαμορφώσει με τη λύση το ομο-σπονδιακό πολίτευμα. Και είναι σημαντική αυ-τή η προκαλλιέργεια, ιδιαίτερα αν λάβει κανείς υπόψη το «conditioning», τον προσδιορισμό της συμπεριφοράς μέσω των εξαρτημένων ανα-κλαστικών, των 29 αυτών χρόνων και στις δυο πλευρές.

Δεν εισηγούμαι την υιοθέτηση των πρρα-γματικοτήτων όπως τις αντιλαμβάνεται και τις διαλαλεί ο κ. Ντενκτάς. Εισηγούμαι την απα-γκίστρωση από την ιδεολογία της κατοχής και μιας πεθαμένης ένωσης καθώς και των απαλλαγών από την υπερβολική φοβία της αναγνώρισης και την εμφάνιση στις μύχιες σκέψεις και τα όραματα των Τουρκοκυπρίων. Όταν θα τις συνειδητοποιήσουμε, τότε μόνο θα είμαστε έτοιμοι για να ξεκινήσουμε κάτι από κοινού. Και ανεξάρτητα από τη βοήθεια που έχουμε τα τελευταία χρόνια από μια σο-βαρή και θα 'λεγα εκτιμώμενη Ελληνική Κυ-βέρνηση-θα πρέπει να συνειδητοποιηθεί ότι χωρίς τη συνέργια των δύο κοινοτήτων, την αποστασιοποίηση από πρακτικές και καχυ-ποψίες του παρελθόντος και τη συμπίεση, δεν θα κάμουμε Κράτος και δεν θα ενώσου-με τη χώρα μας. Και αυτού του είδους την ένω-ση φαίνεται να επιθυμεί αυτή τη στιγμή το συ-ντριπτικά μεγαλύτερο μέρος και από τις δύο πλευρές. Εξ ου και για πρώτη φορά απασχο-λούν τον μέσο Ελληνοκύπριο οι εκλογές στα κατεχόμενα. Και τούτο γιατί τρέφει την ελπί-δα-στο βαθμό που τον απασχολεί η λύση-ότι με μίαν ενδεχόμενη νίκη της τουρκοκυπρια-κής αντιπολίτευσης, θα φύγει από τις δια-πραγματεύσεις ο κ. Ντενκτάς και θα ανοίξει ο-συναινούσης και της Τουρκίας-ο δρόμος προς τη λύση.

Είναι ανάγκη η λύση να μας βρει όχι μόνο νομοτεχνικά, αλλά και ψυχικά έτοιμους, για να μη γίνει κι αυτή τη φορά ό,τι έγινε το '60.

ΑΠΟ ΤΟΝ
ΙΩΑΝΝΗ ΠΑΓΙΑΤΑ